

שם הסטודנטית:

ת.ז.:

מספר תביעה: 129/2025+136/2025

הכרעת דין מיום 5/1/2026

1. פרטי התביעה:

התלמידה חשודה כי בתאריך 29.9.2025 במהלך מבחן בקורס "דיני חוזים" (מועד ג') ללא חומר עזר, עשתה שימוש פסול בטלפון נייד והסתייעה בבינה מלאכותית, הכל כמפורט בתלונה המצורפת.

בנוסף, התלמידה חשודה בהעתקה במהלך מבחן "משפט עברי" שהתקיים בתאריך 20.10.2025 כאשר המבחן שהגישה הסטודנטית דומה בצורה חריגה למבחן שהגישה סטודנטית אחרת.

התלמידה חשודה בהתנהגות שאינה הולמת תלמיד ובהונאה בבחינה.

עבירות המשמעת המיוחסות לנתבעת:

סעיף 9: מרמה והונאה – סעיף קטן 9.1

סעיף 10: התנהגות שאינה הולמת סטודנט – סעיף קטן 10.1

2. ממצאים:

המקרה שהוצג בפני בית הדין המשמעותי הנו מורכב, מכיוון שיוחסו לסטודנטית עבירות משמעת זהות בשני קורסים שונים אשר אוחדו לתיק תביעה אחד בדיון אחד מרוכז. ניכר כי קיימת זהות בשיטת הפעולה של הסטודנטית בשני הקורסים. עדי התביעה שכללו את המרצה של קורס "דיני חוזים" ואת המתרגלת בקורס "משפט עברי" הציגו ראיות חותכות לזהות תמטית וצורנית בנוסחי התשובות לשאלוני הבחינות שהגישו הסטודנטית וחברתה.

הסטודנטית כופרת בהאשמות המיוחסות לה ואינה מודה בעבירות. היא טענה באמצעות בא כוחה כי בשל דלות שפתית בשפה העברית שאיננה שפת אמה ובשל הקושי בתכני הקורס "דיני חוזים" היא נאלצה לשנן וללמוד בע"פ תשובות ונושאים שלא נכללו בבחינה. וזה היה הנימוק שהציגה גם לגבי המבחן השני.

עוד טענה הסטודנטית, כי היא וחברתה נוהגות ללמוד יחד למבחנים ולהכין סיכומים בתבנית מוכנה מראש שאותם הן נוהגות ללמוד בע"פ ולכתוב במבחנים. מכאן נובעת לכאורה הזהות התמטית בתשובות הזהות שהגישו שתי הסטודנטיות בשני המבחנים.

המרצה של "דיני חוזים" ביקש להבהיר כי הוא זה שיצר את נוסח הבחינה ואין אפשרות שהסטודנטית ענתה על השאלון שהגישה ללא מעורבות של גורם חיצוני. במהלך הדיון הוא ביקש לקיים מבדק קצר בע"פ לסטודנטית על סמך המבחן שהגישה. אישרתי בקשתו של המרצה במעמד הדיון על מנת שהסטודנטית תוכל להוכיח חפותה. לשם כך, המרצה מסר לה את המבחן שכתבה וביקש ממנה להסביר בקצרה מדגם כותרות שכתבה במבחן ולהסביר במילותיה. השאלות אף תורגמו לערבית לבקשתה של הסטודנטית על ידי בא כוחה ואף תשובותיה בלשון ערבית תורגמו לעברית הן על ידי בא כוחה והן על ידי הפוסקת בדיון זה.

הסטודנטית תחילה התנגדה להליך בטענה כי עברו מספר חודשים מאז המבחן וכי החומר נשכח ממנה. אולם בסופו של דבר שיתפה פעולה והשיבה על שאלותיו. חשוב לציין, כי כל אותה עת המבחן שלה היה בידה והיא קיבלה אישור להיעזר בו בשל הזמן שעבר ממועד כתיבת הבחינה. תגובתו לסטודנטית היתה שהיא "אינה משיבה למה שנשאלה".

עוד טען המרצה כי יש "דמיון זועק בין שני המבחנים שכתבו הסטודנטית וחברתה, המבחן כתוב בצורה מוזרה ולא סבירה לסטודנטים שלמדו בקורס, לא מתיישב עם החומרים ומזכיר דפוס משותף". כראיה השוללת כל ספק הוצגו גרסאות המבחנים של הסטודנטית וחברתה לעומת גרסה

רגילה של המבחן כפי שהתבקשו הסטודנטים בקורס לענות עליו. בנוסף, גם מכתבו המנומק של מרצה הקורס "דיני חוזים" מתאריך 31.10.25 המוצג כנספח לפסיקה זו (מצ"ב מכתב – נספח 1) שפך אור על המקרה ובו הועלו מספר נקודות שחייבו התייחסות בבחינת הראיות, והרי הן מוצגות כדלקמן:

1. זיהיתי דימיון זועק לשמיים בין שני המבחנים וצורת ניתוח שהעלתה חשד לשימוש בבינה מלאכותית.
2. העלאת שני המבחנים זה בצד זה על גבי מסך המחשב מגלה דימיון רב ביניהם הן מבחינה מהותית והן מבחינה צורנית וסגנונית.
3. הדמיון בין שני המבחנים מעלה באורח טבעי חשד להעתקה.
4. תוכן המבחן וצורת כתיבתו מעלים חשד כבד להסתייעות בבינה מלאכותית במהלך המבחן, מה שפותח פתח לאפשרות ששתי התלמידות "העתיקו" לא רק זו מזו אלא גם מתוכנת הבינה המלאכותית שאליה הזינו את המבחן לצורך פתרונו.
5. החשד עולה גם מהחלוקה הפנימית לכותרות, מסדר הדיון וצורתו, מאופן הכתיבה, מהמושגים שבהם נעשה שימוש, מהסוגיות שבהן בחרו התלמידות לדון – שחלקן כלל לא נלמד במהלך הסמסטר (או הוגדר במפורש כבלתי רלוונטי למבחן).
6. מדובר בחשדות לביצוע עבירות חמורות ביותר ובנסיבות מחמירות הכוללות תכנון מראש וביצוע מתוחכם למדי ולא במעידה חד-פעמית של הצצה לעבר מבחנו של חבר – שאף היא מבטאת כשל ערכי חמור.

המתרגלת של "המשפט העברי" הודתה כי במבחן היה שימוש בשאלות שכבר נשאלו בשאלוני עבר, אולם נתקלה "במקרה חריג של התשובה בבחינה על פי מבנה שלא נהוג אצל יתר הסטודנטים הלומדים בקורס". "שימוש במושגים כדוגמת *דואליות יציבה*, *פלורליזם מקומי* שלא נלמדו בקורס ולא נמצאו בסיכומים". אצל הסטודנטית וחברתה היתה זהות שהתבטאה ב"העתקה של מילה במילה, בפסקאות מיותרות, בכותרות אחידות". כמו כן הסטודנטית וחברתה החלו את הבחינה באיחור של 27 דקות, סיימו את הבחינה באותה נקודת זמן בדיוק, דבר המוכיח כי הראיות והנימוקים שהציגה העדה מצד התביעה אכן מלמדים על עבירות המשמעת המיוחסות. הסטודנטית טענה להגנתה כי נעזרה במושגים שלא נלמדו בקורס, מכיוון שלמדה מכמה מאגרי מידע בנוסף לאלה של הקורס עצמו. גם במבחן זה נמצאו "דפוס מענה זהה, דמיון תוכני ורעיוני שאינו סביר במבחנים עם חומר סגור". מבחינה סיסטמטית גם במועד א' הסטודנטית וחברתה כתבו תשובה שכלל לא היתה קשורה לשאלה שנשאלה (מצ"ב מסמך ובו נימוקי העדים לקורס "משפט עברי" – נספח 2).

התביעה דרשה להטיל על הנתבעת את העונשים הבאים: נזיפה חמורה, פסילת הבחינה והקורס, הרחקה בפועל לשנה והרחקה לשנה על תנאי במידה שתתבצע עבירה נוספת.

3. גזר הדין

לאחר שמיעת כל הצדדים, בחינת כל הראיות, מתן הזדמנויות חוזרות ונשנות לסטודנטית ולבא כוחה להציג ראיות חותכות לחפותה של הסטודנטית שעלו בתוהו, אני סבורה כי התנהגותה של הסטודנטית מהווה פגיעה חמורה ביושר האקדמי.

בתקנון המשמעת של אוניברסיטת חיפה כתוב כי "הלימודים באוניברסיטה מבוססים על אמון רב בין המוסד לבין הלומדים בו ומחייבים התנהגות הולמת... הסטודנטים יקפידו על יושרה בהתנהלותם האקדמית לרבות על דיווח אמיתי, אמין ומדויק ועל ציתות וייחוס נאותים והוגנים...".

הסטודנטית פגעה פגיעה חמורה באמון האקדמי והפרה את כללי ההתנהגות הנהוגים על פי הקוד האתי ותקנון המשמעת של אוניברסיטת חיפה. איני חושבת כי צריך להקל ראש בשימוש יתר בבינה מלאכותית או בכל אמצעי טכנולוגי אחר ככלי שרת לביצוע עבירות מרמה והונאה אקדמיות, קל וחומר כשמדובר בסטודנטית מהחוג למשפטים אשר מתעתדת להיות עורכת דין, כשמקצוע זה חורט על דגלו ערכים של יושרה, טוהר, צדק ואמת.

הנני גוזרת על הנתבעת את העונשים הבאים :

1. נזיפה חמורה
2. פסילת הבחינה והקורס "דיני חוזים" מס' 250.1050 סמסטר ב תשפ"ה.
3. פסילת הבחינה והקורס "מבוא למשפט עברי" מס' 250.1055 סמסטר קיץ תשפ"ה.
4. הרחקה בפועל לשנה על תנאי במידה שתבצע עבירה נוספת.
5. פסק הדין יתפרסם בעילום שם כן באתר רשויות המשמעת באינטרנט וכן על גבי לוח מודעות של החוג בו לומד הנתבע.

הנני מודיעה בזאת לסטודנטית על זכויותיה לערער לוועדת הערעורים.

ד"ר לירון שלומוביץ
הפוסקת ד"ר לירון שלומוביץ

5/1/2026
תאריך

ט' בחשוון, התשפ"ו 31.10.25

ד"ר יהודה אדר
מרצה בכיר למשפט אזרחי

באמצעות דוא"ל

לכבוד
וועדת המשמעת האוניברסיטאית
אוניברסיטת חיפה

הנדון: תלונה על חשד לעבירת משמעת במהלך מבחן

שלום רב,

1. מוגשת בזה תלונה נגד שתי תלמידות בפקולטה למשפטים:

[REDACTED]

[REDACTED]

2. התלונה היא לבירור חשד לביצוע עבירה של מרמה והונאה במהלך מבחן: מועד מיוחד (ג) בקורס דיני חוזים. המבחן התקיים בתאריך ז' בתשרי, התשפ"ו, 29.9.25 (עותק מצורף).

3. חשדי התעורר במהלך בדיקת ערעורים שהגישו התלמידות הנ"ל על ציון המבחן. הראשונה הגישה ערעור שאותו דחיתי (תוך הפחתת ציון) לאחר עיון בערעור גופו, בהערות הבודקת, ובמבחן גופו. בסמוך לאחר מכן, בדקתי את ערעורה של [REDACTED]. לאחר עיון ראשוני במבחן זיהיתי דמיון זועק לשמיים בין שני המבחנים וצורת ניתוח שהעלתה אצלי חשד לשימוש בבינה מלאכותית. העליתי את שני המבחנים זה מול זה על מסך המחשב שלי, וגיליתי את הדמיון הרב ביניהם, הן מבחינה מהותית, הן מבחינה צורנית וסגנונית. לאחר שהשתכנעתי כי בינה מלאכותית היתה מעורבת בכתיבת שני המבחנים, וכי קיים חשד לעבירה משמעתית, דחיתי את הערעור וצינתי בהחלטתי כי נוסף על הפחתת הציון (לאפס) ייפתח בירור משמעתי.

4. הדמיון בין שני המבחנים מעלה באורח טבעי חשד להעתקה. עם זאת, תוכן המבחן וצורת כתיבתו מעלים חשד כבד להסתייעות בבינה מלאכותית במהלך המבחן, מה שפותח פתח לאפשרות ששתי התלמידות "העתיקו" לא זו מזו (או לא רק זו מזו) כי אם מתוכנת הבינה המלאכותית שאליה הזינו את המבחן לצורך פתרונו. החשד עולה הן מהחלוקה הפנימית לכותרות, הן מסדר הדיון וצורתו, הן מאופן הכתיבה, הן מהמושגים שבהם נעשה שימוש, והן מהסוגיות שבהן בחרו התלמידות לדון – שחלקן כלל לא נלמד במהלך הסמסטר (או הוגדר במפורש כבלתי רלוונטי למבחן).

5. למכתב זה מצורפים שלושה קבצים: המבחן גופו (כקובץ וורד – הקובץ פוצל והוזן למודל כמקובל), ושני המבחנים שהגישו התלמידות באמצעות מערכת המודל. במבחני התלמידות ניתן למצוא את הטקסט של המבחן ובסמוך לאחריו הערות של בודקת/ המבחנים (שני עוזרי הוראה שונים). את הקבצים המקוריים ניתן מן הסתם לשחזר באמצעות אגף המחשוב באמצעות תוכנת המודל.

6. למותר לציין שמדובר בחשדות לביצוע עבירות חמורות ביותר ובנסיבות מחמירות הכוללות תכנון מראש וביצוע ממושך ואף מתוחכם למדי, וזאת להבדיל ממעידה חד פעמית של הצצה לעבר מבחנו של חבר – שאף היא מבטאת כשל ערכי חמור. חשדות אלה מצדיקים בירור וטיפול מיידי, ובמקרה של הוכחת אשמה – ענישה מחמירה ומרתיעה עד כדי הרחקה לתקופות ממושכות מהאוניברסיטה, בשים לב שמדובר בלימודי משפט המכשירים את תלמידינו לשרת כעורכי דין המופקדים על גורלות של לקוחותיהם, ולפעול גם כנאמני בית המשפט בבירור האמת והדין כמתחייב מחוק לשכת עורכי הדין.

7. אוסיף ואדגיש שמיחה שקיימתי לאחרונה עם ראש מדור בחינות עולה שבשנה"ל הנוכחית הוגשו אל רשות המשמעת – רק מטעם המדור עצמו – קרוב ל-90 תלונות על חשד לשימוש לא מורשה בטלפון בעת מבחן. נתון מדהים זה מלמד שמדובר בתופעה רחבת היקף ברמה של "מכת מדינה". אם במהלך השנה נתפסו קרוב ל-90 סטודנטים שהחזיקו טלפון בעת מבחן, כמה סטודנטים עשו זאת מבלי להיתפס? מאות רבות, שמא אלפים? עלינו להתעורר מהר ולמגר תופעה זו שנוקיה חמורים והשפעתה על תדמיתה של האוניברסיטה הרסנית ובלתי הפיכה.

8. אני לרשותכם בכל עניין כדי להביא לידי מיצוי את ההליך המשמעתי במהירות וביעילות.

9. אני מכתב את המכותבים הנכבדים, בתקווה שייתנו את דעתם להכרח במאבק נחוץ, מהיר, מאורגן ומעמיק (כולל שינוי תקנונים לעניין אופן ניהולם של מבחנים) בתופעות שתלונה זו מעלה חשד לקיומן – ויפה שעה אחת קודם.

בברכה ובכבוד רב,

ד"ר יהודה אדר

העתקים:

פרופ' שי צפריר, דיקן הוראה

פרופ' טל זרסקי, דיקן הפקולטה למשפטים

ד"ר עילי אהרונסון, סגן-דיקן, הפקולטה למשפטים

פרופ' דניאל בן אוליאל, ממונה על המשמעת בפקולטה למשפטים

גב' שירי כהנא, מזכירות תלמידים, הפקולטה למשפטים

גב' רות עופרי, מזכירות תלמידים, הפקולטה למשפטים

בבדיקת המבחנים של מועד ב', סמסטר קיץ, התגלה חשד כבד להעתקה או שיתוף פעולה אסור בין שתי הסטודנטיות (ת"ז [REDACTED]). תלונה זהה הוגשה גם נגד הסטודנטית השנייה.

מדובר בתשובות עם דמיון חריג ברמה שאינה סבירה במבחנים עם **חומר סגור**. הניסוחים, המבנה, סדר הרעיונות, הביטויים הייחודיים והטעויות כמעט זהים בשתי הבחינות. אמנם ניתן לראות שינויים קלים בניסוח לאורך הבחינה, התוכן והדוגמאות זהים כמעט לחלוטין.

להלן הראיות התומכות בחשד:

1. **תזמון תחילת הבחינה:** מבדיקתנו במודל הבחינות עולה כי שתיהן החלו את הבחינה באותה הדקה בדיוק - 8:57 (איחור של 27 דקות). זאת, על אף שמילנה נכחה מחוץ לכיתה וידוע לה כי לא היו מאחרים פיזית, ובוודאי שלא בחצי שעה.
2. **דפוס מענה זהה:** שתיהן בחרו שלא לענות על שאלה 1. כמו כן, שתיהן הפסיקו את המבחן באותה נקודה בדיוק: בשאלה 5, שתיהן ענו על סעיף א' בלבד, ובעקבות זאת ירדו לשתיהן 18 נקודות בגין החלק החסר. שתי הסטודנטיות קיבלו ציונים כמעט זהים (74/75).
3. **דמיון תוכני ורעיוני:** על אף ניסיון לבצע שינויי ניסוח קלים, התוכן, הביטויים הייחודיים, סדר הטיעונים והדוגמאות שנבחרו זהים. צירפנו את שתי הבחינות בקבצים, אך אציג מספר דוגמאות בולטות: שימוש בכותרות זהות (דבר שאינו טריוויאלי במבחן עם חומר סגור), סדר תשובות זהה, כתיבת סיכומים זהים בסוף התשובות (שלא נדרשו), ושימוש בביטויים חריגים שלא נלמדו בכיתה, כמו למשל "דואליות יציבה", "פלורליזם מקומי", "קניות בפורום" המופיעים בשאלה 4 אצל שתיהן. זאת ועוד, הדמיון בין הבחינות ניכר לכל אורך התשובות. כל השוואה ויזואלית של שני הטפסים זה לצד זה חושפת דמיון חריג ומובהק, כאשר השינויים הקלים בניסוח נראים כניסיון מלאכותי לטשטש את ההעתקה.
4. **דפוס דומה במועד א':** דמיון בין תשובות הסטודנטיות נמצא גם בבחינת מועד א' של הקורס (בו שתיהן נכשלו). הדבר הבולט ביותר היה ששתיהן ענו על השאלה הראשונה בצורה שגויה אך דומה במהותה - **תשובה שכלל לא הייתה קשורה לשאלה שנשאלה**, באופן תמוה מאוד. תופעה זו לא חזרה אצל אף סטודנט אחר שניגש לבחינה, ושתיהן קיבלו על כך 0 נקודות בשאלה 1.

לאור הממצאים, לא הוזן להן ציון במערכת המינה (הציון גלוי להן במודל בחינות בלבד), והוחלט להעביר את העניין לבירור של רשויות המשמעת.